

A Hajnal István Kör
Társadalomtörténeti
Egyesület 2025.
évi konferenciája

2025 / 08 / 21-23.

VESZPRÉM

ÉRSEKI FŐISKOLA

**CSEND, HALLGATÁS,
ELHALLGATÁS**

08. 21. csütörtök

PLENÁRIS ÜLÉS

Helyszín: Veszprémi Érseki Főiskola – Díszterem

MEGNYITÓ ÉS KÖSZÖNTŐ

- 14:00– **Dobszay Tamás**, a Hajnal István Kör elnöke
14:15 **Sebestyén József**, a Veszprémi Érseki Főiskola rektora
-
- 14:15– **Keszei András**: Csend és felejtés: társadalmi mechanizmusok,
14:45 történelmi mintázatok
-
- 14:45– **Novák Veronika**: Beszédes csendek – hatalmi rítusok és hallgatás
15:15 a premodern Nyugat-Európában
- 15:15 – 15:30 *Szünet*

Egyéni csendek

Szekcióvezető: **Czoch Gábor**

Helyszín: 2-es terem

15:30–**Vigh Barbara:** Az időjárás-jelentések hiánya
15:50 reformkori naplókban

15:50–**Gaucsík István:** Félélmek a csendben.
16:10 Gróf Zay Miklós ismeretlen élete

16:10–**Kiss Henrietta:** „Hangtalan megrázkódtatás” –
16:30 csend, hallgatás, elhallgatás egy budai asszony
ostromnaplójában

16:30–16:50 *Vita*

16:50–17:10 *Szünet*

Beszédes csend 1. Hallgatás és sajtó

Szekcióvezető: **Halmos Károly**

Helyszín: 7-es terem

Tömöry Miklós: Hallgatásból katarzis?
Az 1848-1849-es szerb felkelés emlékezete és
a megbékélés kérdése a szerb nyilvánosságban
1850 és 1868 között

Brandt Julia: Mi fért bele az egyházi sajtó
profiljába? Az 1898-as bodrogközi agrár-
szocialista mozgalom nem-létezése a protestáns
egyházi sajtóban

Tamás Ágnes: Csendes tiltakozástól a hangos
hiperlojalitáshoz. Magyar sajtóképek Ferenc József-
ről jubileumaikor (1867–1916)

Egyéni csendek (folyt.)

Szekcióvezető: **Czoch Gábor**

Helyszín: 2-es terem

17:10–**Valuch Tibor:** Elhallgatott személyes múlt,
17:30 alkalmazkodó identitások a 20. századi munkás
élettörténetekben

17:30–**Bartha Ákos:** Testvér takarásban:
17:50 Eckhardt Vilmos életpályája

17:50–**Vörös Boldizsár:** Hallgatás – az ellenség
18:10 védelmével? Herczeg Ferenc és a magyarországi
szovjet megszállók 1944 és 1954 között.

18:10 – 18:30 *Vita*

18:30 – 20:00 *Vacsora / helyszín: Étterem*

20:00 – 21:00 **Könyvbemutató / helyszín: Díszterem**

Beszédes csend 2. Elvárt, ideális csend

Szekcióvezető: **Keszei András**

Helyszín: 7-es terem

Porkoláb Anna Sára: A szerzetesi silentium
ideálja és a használata a Domonkos-rendi
hagyományban

Hudi József: Polgári éthosz és viselkedéskultúra
a reformkori Veszprém megyei kulturális egyle-
tekben

Lászlófi Viola : „[A] rettegett exitus
bekövetkezése megnyugtató, ha sok szenvedés
után csendesen következik be”
A haldoklással kapcsolatos normák átalakulása
a pszichológiában a hidegháború időszakában

08. 22. péntek

	Csoportos csend 1. Elhallgattatott csoportok	Beszédes csend 3. Titok, etika	Művészet
	<i>Szekcióvezető: Bódy Zsombor</i> <i>Helyszín: 2-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Gyáni Gábor</i> <i>Helyszín: 7-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Szilágyi Márton</i> <i>Helyszín: 6-es terem</i>
9:00– 9:20	Hegyi Ádám: Veszekedés, üvöltözés és csendes ima: konfliktusok elfojtása 1748 és 1753 között a Dél-Alföldön	Kovács Balázs: Heckenast Gusztáv történész államtitokszér-tési ügye 1964-ben	Csiszár Gábor: Hallgatás, elhallgattatás, megszólalásra kényszerítés: Faludy György publi-kálási lehetőségei és kényszerei a 40-es években
9:20– 9:40	Rudisch Ferenc : Az utcai lapárusítás társadalomtörténete a századfordulós Budapesten	Kappanyos Ilona: Pletyka és titoktartás: kommunikációs stra-tégiák a védőnői gyakorlatban	Detre Katalin: Egy szakma elnémitása
9:40– 10:00	Csajányi Melinda: Élet a hallgatás szarkofágjában. A rang-jelzésétől megfosztott magyar-orrszági nemesség identitása	Takács Tibor: Titok, konspirá-ció, nemtudás: mitől lesz titkos, ami nem az?	Paár Ádám: Csendes történe-tek. Elhallgatott közösségi trau-mák az amerikai filmekben
10:00 – 10:20	<i>Vita</i>		
10:20 – 10:40	<i>Szünet</i>		
	Csoportos csend 2. Elhallgattatott csoportok	Család és elhallgatás	A források csendje 1. Csend a sorok között
	<i>Szekcióvezető: Tomka Béla</i> <i>Helyszín: 2-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Novák Veronika;</i> <i>Helyszín: 7-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Koloh Gábor</i> <i>Helyszín: 6-es terem</i>
10:40– 11:00	Fenyvesi Balázs: Hősök, árulók, szabadságharcosok? A magyar „spanyolosok” emlékeze-tének alakváltozásai az 1945 és 1963 közötti Magyarországon	Jelenfi Róbert: Háború a sorok között: A csend stratégiái a Ga-zette de France magyarországi híreiben az 1680-as években	Jónás Ágnes Éva: Szavakkal vagy szavak nélkül: akarattalan információközlés egyházi anya-könyvekben
11:00– 11:20	Kaba Eszter: Drága emlékük szívünkben örökké él? – dezertá-lók és öngyilkos katonák az első világháború idején	Tóth G. Péter: Tudománytevők és semmitmondók – kiabálók és (el)hallgatók. A tanúvallomások dinamikája a protestáns lelke-szek elleni 1674. évi pozsonyi különbíróság	Kovács Melinda: Elhallgatott gyermekkorok – az apakereső hivatal és a gyermekek törvénye-sítési ügyei
11:20– 11:40	Révész Tamás: Elhallgatott hőstettek. A 'nyugat-magyar-orrszági felkelés' emlékezete nemzetközi összehasonlításban	Kovács Janka: Az elbeszélés korlátai és a páciensek elnémitá-sa a 19. századi magyarországi pszichiátriában	Őrsi Julianna: A lokális és a vérségi közösség válaszlai a hatalom gyakorlói felé a 20. századi Nagykunságon
11:40– 12:00	Ignác Károly: Az internál-tak hallgatásának megtörői: két egyéni sors a Horthy-korszakban	Kerepeszki Róbert: A magán-zárka csendje. Személyes és intézményi börtöntapasztalatok az 1920-as évek Budapestjén	
12:00 – 12:20	<i>Vita</i>		
12.20 – 13.20	<i>Ebédészünet / Helyszín: Étterem</i>		

	Csoportos csend 3. Női csendek	Emlékezetpolitika 1. Trauma-kezelés	A források csendje 2. Csendes kisebbségek
	<i>Szekcióvezető: Huhák Heléna</i> <i>Helyszín: 2-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Valuch Tibor</i> <i>Helyszín: 7-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Halmos Károly</i> <i>Helyszín: 6-es terem</i>
13:20– 13:40	Kalocsai-Kopanyicza Linda: A női test „hangja” a századforduló modern nagyvárosában	Pócsi Emese: Trauma és történeti példázat: a nemzeti kiütkeresés Kemény Zsigmond publicisztikájában	Szűts István Gergely: Csendes integráció? – Menekült nyugdíjasok, özvegyek és árvák hangja és érdekérvényesítése az 1920-as években
13:40– 14:00	Kondorosy Csenge: Narratívákon túl A csend mint információforrás a helykötődés történeti feltárásában	Csepeli György – Papp Richárd – Pócsi Emese: A csend cselei	Vukman Péter: Csend, hallgatás, elhallgatás. A magyarországi déli szlávok története 1948–1956 között
14:00– 14:20	Szélpál Livia: „Miközben 1945 tavaszán csendben araszoltunk az éhhalál felé.” A csend retorikája Fahidi Éva A Dolgok Lelke és A szerelem alanya és tárgyá című emlékirataiban	Lugosi András: Emlékezés az amnéziára: Dr. Neumann Aladár, szombathelyi nőgyógyász történetének nyomában, avagy a felejtésen túllépő megismerés esélyei	Hajnáczy Tamás: Kitérés a csendből. Elhallgatás versus „roma hangok” egykor és ma
14:20– 14:40	Unger Gabriella: Csendek a politikai rendőrség berkei belül. Hallgatás, elhallgatás és elhallgatás az állambiztonsági szervek női munkatársainak irataiban	Kővágó Emese: Egy tömegmészárlás „csendes” emlékeztének kutatási lehetőségei	Verő-Valló Judit: Az archívumok csendje – a sajtó harsogása. Egy cigány/roma társadalomtörténeti kutatás módszertani nehézségei
14:40 – 15:00	<i>Vita</i>		
15:00 – 15:10	<i>Szünet</i>		

Kihagyás és cenzúra	Emlékezetpolitika 2. Átírt, elhallgatott, kihagyott
<i>Szekcióvezető: Klement Judit</i> <i>Helyszín: 2-es terem</i>	<i>Szekcióvezető: Keller Márkus</i> <i>Helyszín: 7-es terem</i>
Bognár Katalin: Soha többé karácsony? Hiány és elhallgatás a Szabad Nép című napilap fotóriportjai között, 1948–1956	Müller Rolf: „Nagy harcos” minikönyvben. Rajk László emlékezete
Domokos Mariann: Cenzúrázott népmesék, avagy a csend hangjai	Mátay Mónika: Elfojtott forradalmi emlékezet: Keszthely, 1956
Pálinkás Gábor: A radikalizmus csendje egy kiállításon	Oláhné Kispál Anita: 1956 elhallgatásának alakzatai az Októberi viharban és a regény 1958-1986 közötti recepciójában
16:30 <i>Vita</i>	
17:00 <i>Szünet</i>	
A Hajnal István Kör 2025. évi közgyűlése / <i>helyszín: Díszterem</i>	
A Benda-díj átadása – Laudáció és a díjazott előadása / <i>helyszín: Díszterem</i>	
Fogadás / <i>helyszín: Étterem</i>	

08. 23. szombat

Doktori szekció	A csend megtörése
Szekcióvezető: Dobszay Tamás Helyszín: 2-es terem	Szekcióvezető: Hajnáczy Tamás Helyszín: 7-es terem
9:00– 9:20 B. Székely Piroska: Mikropolitikai vizsgálat – egy magyar főpap működésének mérlege	Nagy Péter: Az elhallgatott pogrom
9:20– 9:40 Kovács Eszter Katalin: Kibecsültetési eljárások társadalmi és gazdasági háttere a 19. század első felében a vépi uradalomban	Remete Adrián: Hallgatás – a túlélés egyik formája
9:40– 10:00 Bödő Krisztián: Ifj. Eötvös Ignác fél évszázadig tartó csődpere	Rácz Márk: Csend – hallgatás – elhallgatás a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Marxizmus-Leninizmus Tanszékcsoportjában
10:00– 10:20	Mecser Szilvia: Negyven év „hallgatás” után
10.20 – 10.40 <i>Vita</i>	
10:40 – 11:00 <i>Szünet</i>	

Doktori szekció	A politika csendje
Szekcióvezető: Tóth Árpád Helyszín: 2-es terem	Szekcióvezető: Cieger András Helyszín: 7-es terem
11:00– 11:20 Forgács Hajnalka: Ghyczy Ignác olvasmányműveltsége	Heil Kristóf Mihály: Csend szerepe a reformkori jogalkotásban
11:20– 11:40 Szabó Viktor: A mezőkövesdi matyó népviselet útja az ismeretlenségtől a népszerűségig	Borbély Tamás : Hallgatás és halogatás, mint taktika? A főispáni bizalmas iratok és a nemzetiségi politika végrehajtása – észak-magyarországi vármegyék példái
11:40– 12:00 Kovács Noémi: Budapest bűnözéssel és nyomorral kapcsolatos két világháború között mentális térképe (1921–1941)	Bacher Péter: Párton belüli tisztogatás vidéken: A baranyai pártfunkcionáriusok és a koncepciók perek időszaka, 1949–1952
12:00– 12:20 Nagy Péter: Az égbolt a felső határ? Szputnyik, Lajka és a kádári konszolidáció 1957-ben	Tóth Judit: Egy elhallgatott Kádár-kori gazdaságtípus: a kisegítő gazdaság
12.20 – 12.40 <i>Vita</i>	
12.40 – 14.00 <i>Ebéd /helyszín: Étterem</i>	

Résztvevők

B. Székely Dorottya Piroska • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Bacher Péter • PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola
Bartha Ákos • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Bódy Zsombor • ELTE TÁTK Összehasonlító Történeti Szociológia Tanszék
Bognár Katalin • MNM KK Magyar Nemzeti Múzeum
Borbély Tamás • Dr. Kovács Pál Könyvtár és Közösségi Tér, Győr
Bódi Krisztián • KRE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Brandt Juliane • független kutató
Cieger András • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Czucz Gábor • ELTE BTK Atelier Interdiszciplináris Történeti Tanszék
Csajányi Melinda • Békéscsabai Bartók Béla Művészeti Szakgimnázium
Csiszár Gábor • ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium
Debre Katalin • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Dobszay Tamás • ELTE BTK Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszék – Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár
Domokos Mariann • HUN-REN BTK Néprajztudományi Intézet
Fenyvesi Balázs • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Fargács Hajnalka • SZTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Gauszák István • Szlovák Tudományos Akadémia, Történettudományi Intézet
Gyáni Gábor • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Hajduczky Tamás • Veszprémi Érseki Főiskola – KRE Egyház és Társadalom Kutatóintézet
Halmos Károly • ELTE BTK Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék
Hegy Ádám Alex • SZTE BTK Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszék
Heil Krisztfi Milán • ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék
Hudi József • Dunántúli Református Egyházkerület Levéltára
Huhák Heléna • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Ignác Károly • Politikatörténeti Intézet
Jelenfi Róbert • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Jónás Ágnes Éva • MNM KK MTM Mátra Múzeum
Kaba Eszter • Főti Városi Könyvtár és Információs Központ
Kalocsai-Kopanyiczka Linda • ELTE TÁTK Szociológiai Doktori Iskola
Kappanyos Ilona • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Keller Márkus • ELTE TÁTK Összehasonlító Történeti Szociológia Tanszék
Kerepeszki Róbert • DE BTK Modernkori Magyar Történeti Tanszék
Keszei András • PPKE BTK Elméleti és Történeti Szociológia Tanszék
Kiss Henrietta • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Klement Judit • ELTE BTK Atelier Interdiszciplináris Történeti Tanszék
Koloh Gábor • ELTE BTK Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék
Kondorosy Csenge • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Kovács Balázs • KRE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Kovács Eszter Katalin • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola

Kovács Janka • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Kovács Melinda • SZTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Kovács Noémi • KRE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Kövágó Emese • független kutató
Lászlófi Viola • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Lugosi András • független kutató
Mátay Mónika • ELTE BTK Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék
Mecser Szilvia • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Müller Róli • ÁBTL
Nagy Péter • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Nagy Péter • PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola
Nagy Tibor • DE BTK Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
Novák Veronika • ELTE BTK Középkori Történeti Tanszék
Oláhné Kisfalvi Anita • SZTE BTK Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola
Órsi Julianna • Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület
Paár Ádám • PPKE BTK Politológia Tanszék
Pálmikás Gábor • PPKE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Papp Viktor • Országos Széchényi Könyvtár
Pócsi Emese • EKKE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Porkolab Anna Sára • ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Rácz Márk • Virányos Általános Iskola, Budapest
Remete Adrián • MNL Pest Vármegyei Levéltár
Révész Tamás • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Rudisch Ferenc • SZTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék
Szabó Viktor • EKKE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola
Széplai Livia • SZTE BTK Angol Tanszék
Szilágyi Márton • ELTE BTK XVIII-XIX. századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszék
Szűts István Gergely • Veszprémi Érseki Főiskola
Takács Tibor • ÁBTL
Tamás Ágnes • SZTE BTK Jelenkortörténeti Tanszék
Tomka Béla • SZTE BTK Jelenkortörténeti Tanszék
Tóth Árpád • ME BTK Történettudományi Intézet
Tóth G. Péter • HUN-REN BTK „Kelet–Nyugat” Vallásetnológiai Kutatócsoport
Tóth Judit • Rubicon Intézet
Tömör Miklós • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Unger Gabriella • Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
Valuch Tibor • EKKE BTK Új- és Jelenkori Történeti Tanszék
Verő-Valló Judit • független kutató
Vigh Barbara Bernadett • Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár
Vörös Boldizsár • HUN-REN BTK Történettudományi Intézet
Vukman Péter • SZTE BTK Újkori Egyetemes Történeti és Mediterrán Tanulmányok Tanszék)

Rendező:
Hajnal István Kőr
Társadalomtörténeti
Egyesület

Társrendező:

